

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**Кафедра криміналістики, судової експертології та домедичної
підготовки Факультет №1**

**МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО СЕМІНАРСЬКИХ І
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**
навчальної дисципліни «Напрями розвитку науки криміналістики»

вибірковий компонент
освітньої програми
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

081 Право

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.23 №7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 1
Протокол від 16.08.23 № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.23 №7

Розглянуто на засіданні кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки (*протокол від 03.08.23 № 8*).

Розробник:

доцент кафедри криміналістики, судової експертології та домедичної підготовки, кандидат юридичних наук, доцент **Книженко С.О.**

Рецензенти:

1. Доцент кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент **Заяць Д.Д.**
2. Провідний фахівець з організації наукової роботи відділу забезпечення діяльності центру Харківського НДЕКЦ МВС України, кандидат психологічних наук, доцент **Лозова С.М.**

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

	Номер та назва навчальної теми	Кількість годин відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
		Всього	з них:					
			лекції	Семінарські	Практичні	Контрольні	Самостійна робота	
	Тема № 1 Криміналістика XXI століття: завдання та тенденції розвитку	7	2	0	2		3	
	Тема № 2 Сучасні можливості техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень	5	2	0	2		3	
	Тема № 3 Загальнотеоретичні проблеми криміналістичної тактики	5	2	0	2		3	
	Тема № 4 Сучасний стан та тенденції розвитку інформаційно-довідкового забезпечення розслідування кримінальних правопорушень.	7	2		2		3	

	Тема № 5 Криміналістичне забезпечення укладення угод у кримінальному судочинстві.	5	0		2		3	
	Тема № 6 Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень та криміналістичні засоби її подолання.	7	2		2		3	
	Тема № 7 Призначення та роль криміналістичної методики в оптимізації досудового слідства	5	0		2		3	
	Тема № 8 Проблеми побудови та реалізації окремих криміналістичних методик	7	2		2		3	
		40	4	0	12	2	22	
	Тема № 9 Методика розслідування електоральних кримінальних правопорушень.	7	2		2		3	
	Тема № 10 Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці.	5	0		2		3	
	Тема № Особливості розслідування екологічних кримінальних правопорушень.	6	0		2		4	
	Тема № 12 Особливості	6	0		2		4	

	розслідування комп'ютерних кримінальних правопорушень.						
	Тема № 13 Розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя.	6	0		2		4
	Тема № 14 Криміналістичне забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень міжнародного характеру	8	2		2		4
	всього	90	16	0	28		46
							екзамен

2. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1 Криміналістика XXI століття: завдання та тенденції розвитку

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Семінарське заняття № 1

Навчальна мета заняття: на основі аналізу наукової літератури та нормативно-правових актів визначити природу криміналістики, об'єкт та предмет криміналістики, її завдання й тенденції розвитку.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Поняття криміналістики та її природа.
2. Сучасні завдання криміналістики та тенденції її розвитку.
3. Проблеми становлення новітньої системи криміналістики.

Додаткові питання:

1. Сучасне розуміння об'єкта і предмета криміналістики.

2. Зв'язок криміналістики з іншими науками.

Теми для рефератів:

1. Новації в системі криміналістики.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Семінарське заняття починається розгляду контрольних питань теми.

При підготовці до першого питання ад'юнктам необхідно з'ясувати, що поняття криміналістики уточнюється з розвитком науки криміналістики. При підготовці ад'юнкти повинні засвоїти етапи становлення криміналістики та визначення її поняття відповідно етапів розвитку.

При підготовці до другого питання слухачам необхідно засвоїти, що на теперішній час завдання криміналістики уточнюються й залежать від сфери розширення об'єкта криміналістики. Розкрити сучасне бачення об'єкта та предмета криміналістики. Визначити основні завдання криміналістики.

При підготовці до третього питання ад'юнкти повинні засвоїти точки зору вчених щодо системи криміналістики відповідно до етапів її розвитку.

Практичне заняття складається з контрольного опитування, обговорення навчальних, додаткових питань та підготовлених рефератів, під час яких у слухачів формуються вміння аналізувати основні положення діючого законодавства.

Література, методичне та матеріально-технічне забезпечення заняття

1. Бахин В.П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002). – К., 2002. – 268 с.
2. Іщенко А.В. Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. справ України. – 2003.- 359 с.
3. Іщенко А.В., Красюк І.П., Матвієнко В.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. Справ України.- 2002. – 212 с.
4. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.

Тема № 2 Сучасні можливості техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Семінарське заняття № 2

Навчальна мета заняття: засвоїти поняття техніко-криміналістичного

забезпечення розслідування кримінальних правопорушень, правила використання цифрової фотозйомки при проведенні слідчих дій; техніко-криміналістичні засоби, що застосовуються для збирання речових доказів.

Час проведення: 2 години.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання

1. Поняття техніко-криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень.
2. Техніко-криміналістичні засоби та методи, що використовуються при збиранні речових доказів.
3. Техніко-криміналістичні засоби фіксації криміналістично значимої інформації.

Додаткові питання:

1. Правила використання цифрової фото,- відеотехніки при проведенні слідчих (розшукових) дій.
2. Режим відеоконференції під час досудового розслідування: правила проведення.

Теми для рефератів:

1. Використання слідчим 3-D технологій при додатковій фіксації проведення гласних слідчих (розшукових) дій.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

При відповіді на перше питання необхідно зосередити увагу на визначенні поняття криміналістично значимої інформації, розкрити її основні ознаки.

Відповідь на друге питання повинна розкрити правові підстави використання комп'ютерних технологій в криміналістичній діяльності.

При відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості складання процесуальних документів з використанням комп'ютерних технологій в ході слідчих дій.

Рекомендована література:

1. Іщенко А.В., Красюк І.П., Матвієнко В.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. Справ України.- 2002. – 212 с.
2. Постика, И.В. Судебная (криминалистическая) фотография: теория и практика: Моногр. - Одеса:Юрид. літ., 2002 . - 296 с.
3. Даніель А. В. Використання можливостей електронних засобів масової

інформації у розслідуванні кримінальних правопорушень [монографія] / Даніель А. В. – К. : Право, 2019. – 192 с.

Тема № 3 Загальнотеоретичні проблеми криміналістичної тактики

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Семінарське заняття № 3

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про теоретичні аспекти вдосконалення криміналістичних методів та засобів.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Предмет та структура криміналістичної тактики.
2. Допустимість психологічного впливу при проведенні слідчих дій.
3. Функції та види тактичних прийомів.
4. Проблеми систематизації тактичних прийомів у криміналістиці

Додаткові питання:

1. Поняття та види тактичних прийомів.
2. Систематизація тактичних прийомів у криміналістиці.

Теми для рефератів:

1. Проблеми використання слідчих хитрощів (психологічних пасток).

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної тактики, її предмет та структуру. Слухачі повинні визначити основні напрямки та проблеми розвитку криміналістичної тактики.

При самопідготовці на друге запитання ад'юнкти повинні дослідити питання щодо допустимості психологічного впливу при проведенні слідчих (розшукових) дій та можливості використання слідчих хитрощів та умов їх використання. Визначити критерії розмежування психологічного впливу та насильства.

При підготовці на четверте запитання слухачам необхідно визначити критерії систематизації тактичних прийомів у криміналістиці.

Рекомендована література:

1. Іщенко А.В.Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. справ України. – 2003.- 359 с.

2. Іщенко А.В., Красюк І.П., Матвієнко В.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. Справ України.- 2002. – 212 с.

3. Бахин В.П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002). – К., 2002. – 268 с.

Тема № 4 Сучасний стан та тенденції розвитку інформаційно-довідкового забезпечення розслідування кримінальних правопорушень.

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарське заняття – 2, самостійна робота – 3.

Семінарське заняття № 4

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про окремі вчення в структурі судової експертології.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Вчення загальної теорії експертології.
2. Вчення, які є основою розроблення наукових методик окремих видів судових експертиз.
3. Основні напрямки реформування інституту судової експертизи.

Додаткові питання:

1. Поняття та види криміналістичної ідентифікації.
2. Вчення загальної теорії експертології.

Теми для рефератів:

1. Історія та сучасний стан дактилоскопії.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

Під час підготовки до практичного заняття ад'юнкти повинні вивчити вчення загальної теорії експертології.

При підготовці на друге питання слухачі повинні засвоїти вчення, які є основою розроблення наукових методик окремих видів судових експертиз.

При самопідготовці на третє запитання ад'юнкти повинні визначити засвоїти основні напрямки реформування інституту судової експертизи.

Рекомендована література:

1. Бахин В.П. Криминалистика. Проблемы и мнения (1962-2002). – К., 2002. – 268 с.

2. Техничко-криминалистическая экспертиза документов :учеб. пособие

/ Н.В. Ефременко [и др.] ; под ред. Н.В. Ефременко ; М-во внутр. дел Респ. Беларусь, учреждение образования «Акад. М-ва внутр. дел Респ. Беларусь». – Минск : Акад. МВД, 2012. – 343 с.

5. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема № 5 Криміналістичне забезпечення укладення угод у кримінальному судочинстві.

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарське заняття – 2, самостійна робота – 3.

Семінарське заняття № 5

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань щодо криміналістичного забезпечення укладення угод у кримінальному судочинстві.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Поняття та види угод у кримінальному судочинстві.
2. Характеристика елементів угоди про визнання винуватості.
3. Характеристика елементів угоди про примирення.

Додаткові питання:

1. Історичні витоки угод у кримінальному судочинстві.
2. Міжнародні стандарти справедливого правосуддя.

Теми для рефератів:

1. Змагальність у кримінальному судочинстві.
2. Шляхи розвитку інституту угод у кримінальному судочинстві.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття та види угод у кримінальному судочинстві.

При самопідготовці на друге питання слухачі повинні розкрити характеристику елементів угоди про визнання винуватості.

При самостійній підготовці на третє запитання ад'юнкти повинні засвоїти особливості елементів угоди про примирення.

Рекомендована література:

1. Холодило П.В. Кримінальне провадження на підставі угод про визнання винуватості. дис... к.ю.н. К. 2017, 297 с.

2. Фаринник В.І. Особливості формування доказів та доказування в кримінальному судочинстві України. Харків, 2013, 96 с.

3. Міжнародні стандарти справедливого правосуддя та їх імплементація в українське законодавство: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, Київський національний університет імені Тараса Шевченка (17 грудня 2018 р., м. Київ). К. : Алерта, 2018. 304 с.

4. Досудове розслідування: актуальні проблеми та шляхи їх вирішення : матеріали постійно діючого наук.-практ. семінару, 17 жовт. 2014 р. / редкол. : С. Є. Кучерина (голов. ред.), В. В. Федосєєв (заст. голов. ред.) та ін. – Х. : Право, 2014. – Вип. 6. – 264 с.

Тема № 6 Протидія розслідуванню кримінальних правопорушень та криміналістичні засоби її подолання

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про поняття протидії розслідуванню, криміналістичні засоби подолання протидії.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Поняття, сутність та значення конфліктних ситуацій.
2. Поняття та сутність протидії розслідуванню кримінальних правопорушень.
3. Поняття та система криміналістичних засобів подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень.

Додаткові питання:

1. Проблеми захисту учасників кримінального судочинства.
2. Особи, що потребують захисту під час розслідування кримінальних проваджень.

Теми для рефератів:

1. Допит під псевдонімом.
2. Дистанційне досудове розслідування як захід забезпечення заходів безпеки учасників кримінального судочинства.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

Під час підготовки до першого запитання слухачам належить засвоїти

поняття конфліктних ситуацій, їх види та значення в розслідуванні кримінальних правопорушень.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити поняття та сутність протидії розслідування.

В ході самостійної підготовки на третє запитання ад'юнкти повинні засвоїти поняття та систему криміналістичних засобів подолання протидії розслідуванню кримінальних правопорушень; з'ясувати проблеми захисту учасників кримінального судочинства.

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.
2. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія// Одеська нац. Юрид. Академія. — О.: Фенікс, 2007.- 260 с.
3. Строков І.В. Правові та моральні засади застосування криміналістичних засобів. Монографія. — К.: Ред.-вид. Центр НАВСУ. — 2003. — 325 с.
4. Протидія злочинам у сфері використання інформаційних технологій : інтегр. навч.практ. посіб. / [М. В. Карчевський, В. В. Коваленко, В. Є. Комлев та ін.] ; за ред. М. В. Карчевського. — Харків : Право, 2019. — 188 с.

Тема 7 Призначення та роль криміналістичної методики в оптимізації досудового слідства

Всього годин – 7, у т.ч., Лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень: поняття, сутність, ознаки.
2. Місце криміналістичної методики в системі криміналістики.
3. Види криміналістичних методик.

Додаткові питання:

1. Принципи розробки криміналістичної методики.
2. Джерела формування методик розслідування кримінальних правопорушень.

Теми для рефератів:

1. Допит під псевдонімом.
2. Дистанційне досудове розслідування як захід забезпечення заходів безпеки учасників кримінального судочинства.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

Під час підготовки до першого запитання слухачам належить засвоїти загальні положення методики розслідування кримінальних правопорушень.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити місце криміналістичної методики в системі криміналістики.

В ході самостійної підготовки на третє запитання ад'юнкти повинні засвоїти підстави та класифікації криміналістичних методик, основні принципи формування методик розслідування окремих видів кримінальних правопорушень, джерела формування методик розслідування кримінальних правопорушень та принципи розробки методики розслідування окремих видів кримінальних правопорушень.

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.
2. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія// Одеська нац. Юрид. Академія. — О.: Фенікс, 2007.- 260 с.
3. Чаплинський К. О. Тактичне забезпечення проведення слідчих дій : монограф. / Чаплинський К.О. — Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2011. — 496 с.

Тема 8 Проблеми побудови та реалізації окремих криміналістичних методик

Всього годин – 5, у т.ч., лекції – 0, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про структуру окремих криміналістичних методик.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Структура і зміст окремої криміналістичної методики.
2. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень та її роль в диференціації криміналістичних методик.
3. Прагматична функція криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Додаткові питання:

1. Типові тактичні операції як структурний елемент окремої криміналістичної методики.
2. Прагматична функція криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Теми для рефератів:

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень.
2. Типові слідчі ситуації.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

Під час підготовки до першого запитання слухачам належить засвоїти зміст та структуру окремої криміналістичної методики.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити підстави криміналістичної класифікації кримінальних правопорушень та її значення.

В ході самостійної підготовки на третє запитання ад'юнкти повинні засвоїти поняття та функції криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. — 320 с.
2. Тіщенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія// Одеська нац. Юрид. Академія. — О.: Фенікс, 2007.— 260 с.
3. Іщенко А.В.Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. — К.: Нац. Ак. Внутр. справ України. — 2003.- 359 с.
4. Іщенко А.В., Красюк І.П., Матвієнко В.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. — К.: Нац. Ак. Внутр. Справ України.- 2002. — 212 с.

Тема 9 Методика розслідування електоральних кримінальних правопорушень

Всього годин – 7, у т.ч., лекції – 2, семінарські заняття – 2, самостійна робота – 3.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику електоральних кримінальних правопорушень. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні електоральних кримінальних правопорушень та навчання аналізу слідчих ситуацій на підставі криміналістичної характеристики; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика електоральних кримінальних правопорушень.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, допиту свідків, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Профілактична діяльність слідчого.
2. Тактична операція „Затримання підозрюваного”.

Теми для рефератів:

1. Способи вчинення електоральних кримінальних правопорушень.
2. Слідові картина електоральних кримінальних правопорушень.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики електоральних кримінальних правопорушень.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування електоральних кримінальних правопорушень, типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При підготовці до відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення слідчих (розшукових) дій: огляду місця події, допиту, обшуку.

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. — 320 с.

2. Савченко А. В. Корупційні злочини (кримінально-правова характеристика) навч. посіб. / А. В. Савченко — К. : «Центр учбової літератури», 2016. — 168 с.

3. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. — К. : Алерта, Правова єдність, 2015. — 536 с.

4. Настільна книга слідчого: Наук. — практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. — К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема 10 Розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці.

Всього годин — 5, у т.ч., лекції — 0, семінарські заняття — 2, самостійна робота — 3.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, допиту свідків, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Профілактична діяльність слідчого.

Теми для рефератів:

1. Використання спеціальних знань при розслідуванні кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень, пов'язаних з порушенням вимог законодавства про охорону праці; типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При підготовці до відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення слідчих (розшукових) дій: огляду місця події, допиту, обшуку.

Рекомендована література:

1. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) 2010 №22 Науково-практичний журнал. Київ. Засновник - Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби з організованою злочинністю при Координаційному комітеті по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю. 2010. - 333 с.

2.Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.

3. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. – К. : Алерта, Правова єдність, 2015. – 536 с.

4. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема 11 Особливості розслідування екологічних кримінальних правопорушень

Всього годин – 6, у т.ч., семінаські заняття – 2, самостійна робота – 4.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику екологічних кримінальних правопорушень. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні вказаних кримінальних правопорушень та навчання аналізу слідчих ситуацій на підставі криміналістичної характеристики; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика екологічних кримінальних правопорушень.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Поняття та види екологічних кримінальних правопорушень.
2. Криміналістична класифікація екологічних кримінальних правопорушень.

Теми для рефератів:

1. Профілактична діяльність слідчого під час розслідування екологічних кримінальних правопорушень.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики екологічних кримінальних правопорушень та основні її елементи.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування екологічних кримінальних правопорушень, типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При самопідготовці до третього запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення окремих слідчих дій в ході розслідування екологічних кримінальних правопорушень (допиту свідків, підозрюваного, огляду, обшуку, призначення судових експертиз).

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.
2. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. — К. : Алерта, Правова єдність, 2015. — 536 с.

3. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема 12 Особливості розслідування комп’ютерних кримінальних правопорушень

Всього годин – 6, у т.ч., семінарські заняття – 2, самостійна робота – 4.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику комп’ютерних кримінальних правопорушень. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні вказаних кримінальних правопорушень та навчання аналізу слідчих ситуацій на підставі криміналістичної характеристики; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика комп’ютерних кримінальних правопорушень.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Криміналістична класифікація комп’ютерних кримінальних правопорушень.
2. Профілактична діяльність слідчого.

Теми для рефератів:

1. Способи вчинення комп’ютерних кримінальних правопорушень.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад’юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад’юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики комп’ютерних кримінальних правопорушень та основні її елементи.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування

комп'ютерних кримінальних правопорушень, типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення окремих слідчих дій в ході розслідування комп'ютерних кримінальних правопорушень (допиту свідків, підозрюваного, огляду, обшуку, призначення судових експертиз).

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.

2. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. — К. : Алерта, Правова єдність, 2015. — 536 с.

3. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. — К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема 13 Розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя

Всього годин – 6, у т.ч., семінарські заняття – 2, самостійна робота – 4.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень проти правосуддя та формування уявлень про їх розслідування. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні вказаних кримінальних правопорушень та навчання аналізу слідчих ситуацій на підставі криміналістичної характеристики; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень проти правосуддя.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень проти правосуддя.

2. Профілактична діяльність слідчого.

Теми для рефератів:

1. Розслідування дачі за відомо неправдивих показань.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розглядом контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень проти правосуддя та основні її елементи.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя, типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення окремих слідчих дій в ході розслідування кримінальних правопорушень проти правосуддя (допиту свідків, підозрюваного, огляду, обшуку, призначення судових експертиз).

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.

2. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. — К. : Алерта, Правова єдність, 2015. — 536 с.

3. Настільна книга слідчого: Наук. — практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. — К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

Тема 14 Криміналістичне забезпечення досудового розслідування кримінальних правопорушень міжнародного характеру

Всього годин – 6, у т.ч., семінарські заняття – 2, самостійна робота – 4.

Навчальна мета заняття: систематизація та закріплення знань про криміналістичну характеристику кримінальних правопорушень міжнародного характеру та формування уявлень про їх розслідування. Розробка практичних навичок виявлення, фіксації слідів протиправної діяльності при розслідуванні вказаних кримінальних правопорушень та навчання аналізу слідчих ситуацій на підставі криміналістичної

характеристики; вироблення навичок визначення комплексів слідчих (розшукових) дій, необхідних для вирішення типових слідчих ситуацій.

Час проведення: 2 год.

Місце проведення заняття: спеціалізована навчальна аудиторія

Навчальні питання:

1. Криміналістична характеристика кримінальних правопорушень міжнародного характеру.
2. Типові слідчі ситуації початкового етапу та відповідні їм алгоритми розслідування.
3. Тактика проведення окремих слідчих (розшукових) дій: огляду, допиту підозрюваного, судових експертиз.

Додаткові питання:

1. Криміналістична класифікація кримінальних правопорушень міжнародного характеру.
2. Профілактична діяльність слідчого.

Теми для рефератів:

1. Зміст міжнародного співробітництва у протидії кримінальним правопорушенням міжнародного характеру.

Хід проведення заняття

Вступ до заняття полягає в перевірці присутності ад'юнктів, оголошенні теми, мети та контрольних питань заняття.

Практичне заняття починається розгляду контрольних питань теми.

В ході підготовки до практичного заняття на перше питання ад'юнкти повинні засвоїти поняття криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень міжнародного характеру та основні її елементи.

При підготовці на друге питання слухачі повинні визначити основні етапи планування дослідження доказів на початковому етапі розслідування кримінальних правопорушень міжнародного характеру, типові слідчі ситуації та алгоритми їх розслідування.

При відповіді на третє запитання ад'юнкти повинні розкрити особливості тактики проведення окремих слідчих дій в ході розслідування кримінальних правопорушень міжнародного характеру (допиту свідків, підозрюваного, огляду, обшуку, призначення судових експертиз).

Рекомендована література:

1. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.
2. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А.

Клименкова, О. Бишевець, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. – К. : Алерта, Правова єдність, 2015. – 536 с.

3. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

4. Рекомендована література (основна, допоміжна), інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Берназ В.Д., Матвієнко В.В., Смоков СМ., Ткач Ю.Д. та ін. Психологічні та тактичні особливості вирішення типових ситуацій по «кишенькових» крадіжках на початковій стадії розслідування: Практич. посібник / За ред. В.Д.Берназа.- Одеса: РВВ ОІВС, 2001,- 38 с

2. Біленчук П.Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів: Навч. Посібн. /П.Д. Біленчук, А.П. Гель, Г.С. Семаков. – К.: МАУП, 2007. – 512 с.

3. Даніель А. В. Використання можливостей електронних засобів масової інформації у розслідуванні кримінальних правопорушень [монографія] / Даніель А. В. – К. : Право, 2019. – 192 с.

4. Злочини проти власності : правова кваліфікація і методика розслідування : навчальний посібник / М. І. Хавронюк, О. О. Дудоров, В. В. Луцик, К. П. Задоя, М. В. Карчевський. – К. : Право, 2019. – 448 с.

5. Іщенко А.В.Методологічні проблеми криміналістичних наукових досліджень: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. справ України. – 2003.- 359 с.

6. Іщенко А.В., Красюк І.П., Матвієнко В.В. Проблеми криміналістичного забезпечення розслідування злочинів: Монографія. – К.: Нац. Ак. Внутр. Справ України.- 2002. – 212 с.

7. Коновалова В.О. Вбивство: мистецтво розслідування Монографія. - Факт, 2001. —311 с.

8. Боротьба з організованою злочинністю і корупцією (теорія і практика) 2010 №22 Науково-практичний журнал. Київ. Засновник - Міжвідомчий науково-дослідний центр з проблем боротьби з організованою злочинністю при Координаційному комітеті по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю. 2010. - 333 с.

9. Криміналістика в протидії незаконному використанню вибухових пристроїв, вогнепальної зброї та обігу наркотиків : навчальний посібник / В. А. Колеснік, І. В. Гора. – К. : Юрінком Інтер, 2017. – 400 с.

10. Лукашевич В. Г. Моделювання у криміналістиці та пізнавальній діяльності слідчого: [монографія] / Лукашевич В. Г., Юнацький О. В. – К. : Право, 2018. – 184 с.

11. Основи судової експертизи : навчальний посібник для фахівців, які мають намір отримати або підтвердити кваліфікацію судового експерта : навчальний посібник [Л. М. Головченко, А. І. Лозовий, Е. Б. Сімакова-Єфремян та ін.]. Право, 2016. – 928 с

12. Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Самодин А.В. Криміналістика : підручник ; за заг. ред. В.В. Пяковского. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Філія вид-та «Право», 2020. 752 с.

13. Попович В.М. Проблеми розслідування економічних злочинів : – К. : Юрінком Інтер, 2016. – 352 с

14. Протидія злочинам у сфері використання інформаційних технологій : інтегр. навч.практ. посіб. / [М. В. Карчевський, В. В. Коваленко, В. Є. Комлев та ін.] ; за ред. М. В. Карчевського. – Харків : Право, 2019. – 188 с.

15. Розслідування окремих видів злочинів : навчальний посібник / А. Клименкова, О. Бишевец, Л. Дунаєвська, М. Набруско та ін. – К. : Алерта, Правова єдність, 2015. – 536 с.

16. Строков І.В. Правові та моральні засади застосування криміналістичних засобів. Монографія. – К.: Ред.-вид. Центр НАВСУ. – 2003. – 325 с.

17. Сущенко В. М. Процесуальне керівництво досудовим розслідуванням : [монографія] / Сущенко В.М. – К. : Право, 2018. – 224 с.

18. Техничко-криминалистическая экспертиза документов :учеб. пособие / Н.В. Ефременко [и др.] ; под ред. Н.В. Ефременко ; М-во внутр. дел Респ. Беларусь, учреждение образования «Акад. М-ва внутр. дел Респ. Беларусь». – Минск : Акад. МВД, 2012. – 343 с.

19. Тищенко В.В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: Монографія// Одеська нац. Юрид. Академія. – О.: Фенікс, 2007.- 260 с.

20. Щур Б.В. Теоретичні основи формування та застосування криміналістичних методик. Монографія. — Х.: Харків юридичний, 2010. - 320 с.

21. Бахін В., Лук'янчиков Б. Склад і призначення криміналістичної характеристики злочинів // Правничий часопис Донецького університету. – 2000. – № 1(4). – С. 39–43.

22. Даньшин М. В. Місце криміналістики у системі юридичних наук : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук : спец. 12.00.09. „Кримінальний процес та криміналістика ; судова експертиза ; оперативно-розшукова діяльність” / М. В. Даньшин. – Х., 2014. – 38 с.

23. Журавель В. Криміналістична характеристика злочинів: реальність чи ілюзія? // Правничий часопис Донецького університету. – 2001. – № 1(6).– С. 56–60.

24. Європейська конвенція про видачу правопорушників від 13 груд. 1957 р. з двома Додатковими протоколами 1975 та 1978 рр. // Збірник міжнародних договорів у кримінальних справах. Багатосторонні договори. – К., 2006. – С. 12–111.

25. Настільна книга слідчого: Наук. – практ. Видання для слідчих і дізнавачів / Панов М.І., Шепітько В.Ю., Коновалова В.О. та ін. – К.: Видавничий дім „Ін Юре”, 2003.

26. Тимошук Ю. С. Криміналістична характеристика злочинів міжнародного характеру / Ю. С. Тимошук // Наше право. – № 3. – 2014. – С.

122–127.

27. Чаплинський К. О. Тактичне забезпечення проведення слідчих дій : монограф. / Чаплинський К.О. – Дніпропетровськ : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2011. – 496 с.

28. Чорноус Ю. М. Криміналістичне забезпечення розслідування злочинів : монографія / Ю.М. Чорноус. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 492 с.

29.Офіційний сайт Верховної Ради України <https://portal.rada.gov.ua/>

30.Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>

31.Офіційний сайт Судова влада України <https://court.gov.ua/>

32.Офіційний сайт Офісу Генерального прокурора України <https://www.gp.gov.ua/ua/index.html>

33.Офіційний сайт МВС України www.mvs.gov.ua.

34.Офіційний сайт Верховного Суду України <http://www.viaduk.net/clients/vsu/vsu.nsf/>

35.Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/>

36.Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

37.Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ <http://univd.edu.ua/>

38.Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко <http://korolenko.kharkov.com/>